

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-4.11>

Романюк К.П.
м. Хмельницький, Україна
romanuk200326@gmail.com

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ СИМВОЛІКУ КВІТКОВИХ МОТИВІВ У ДЕКОРАТИВНОМУ МИСТЕЦТВІ

Анотація. Декоративне мистецтво посідає важливе місце у формуванні художньої культури суспільства та розвитку творчої особистості. Одним із найпоширеніших елементів орнаментального мистецтва є рослинні та квіткові мотиви, що протягом століть використовувалися в різних видах художньої діяльності. Вони відображають естетичні ідеали народу, світоглядні уявлення та символічні образи, пов'язані з природою.

Ключові слова: декоративне мистецтво, символіка, освіта, художньо-технологічні компетентності, проектна діяльність, естетичне виховання.

Abstract. Decorative arts play an important role in shaping a society's artistic culture and fostering creative individuality. One of the most common elements of ornamental art is plant and floral motifs, which have been used in various forms of artistic activity for centuries. They reflect the aesthetic ideals of the people, their worldview, and symbolic images associated with nature.

Keywords: decorative arts, symbolism, education, artistic and technological competencies, project-based learning, aesthetic education.

У традиційній українській культурі квітка займає особливе місце завдяки своєму глибокому символічному значенню. Вона втілює красу, відродження, гармонію та духовну чистоту. Саме тому рослинні мотиви настільки широко представлені в українській вишивці, писанці, декоративному розписі, ткацтві, кераміці та інших видах народного мистецтва.

У сучасній мистецькій освіті декоративні елементи розглядають не лише як візуальний компонент, але й як потужний інструмент для педагогіки. Їх дослідження та глибоке вивчення сприяє формуванню естетичного бачення, творчого мислення і підвищує рівень культурної обізнаності здобувачів освіти. Особливу роль відіграє поєднання традиційних символічних образів із сучасними освітніми технологіями. Це дозволяє зробити навчальний процес більш ефективним та допомагає формувати у молоді широкий спектр художньо-технологічних навичок.

В українському декоративному мистецтві мотив квітки об'єднує естетичну красу із глибоким філософським змістом, що робить його ідеальним засобом формування та розвитку ключових і предметних компетентностей, зокрема естетичних і культурологічних.

Українська традиція наділяє кожну рослину своїм унікальним значенням. Наприклад, калина символізує продовження роду, життєву силу та національну ідентичність. Мак асоціюється з пам'яттю, красою і захистом від злих сил. Лілія уособлює чистоту та духовність, тоді як соняшник є утіленням життєдайної енергії сонця та благополуччя [1, с. 26].

Використання символічних образів квіткових мотивів у декоративному орнаменті в процесі здобуття мистецької освіти відіграє важливу роль в

усвідомленні значущості культурної спадщини та глибини народної художньої традиції. Аналіз орнаментальних композицій, зокрема й з квіткових мотивів, сприяє формуванню образного мислення здобувачів освіти, а також набуття ними навичок художнього аналізу та здатності інтерпретувати й розуміти символи, які закладені в цих мотивах.

Сучасні освітні стандарти орієнтовані не лише на передання знань, але й на їх усвідомлення та розвиток у здобувачів мистецької освіти тих компетентностей, які забезпечуватимуть їхню творчу самореалізацію та культурно-мистецький розвиток. У цьому аспекті декоративне мистецтво має значний потенціал як інструмент освітнього процесу.

Робота з декоративними композиціями допомагає здобувачам мистецької освіти удосконалювати художньо-естетичні здібності, розвивати творчий підхід, а також опанувати різні матеріали і техніки. Особливо важливим є формування технологічної компетентності, що охоплює знання про властивості матеріалів, принципи роботи з інструментами і технології створення декоративних виробів.

У межах мистецької освіти здобувачі освіти починають з опанування основ предметних компетентностей, зокрема розуміння мови орнаменту та символіки. Наприклад, квіткові мотиви, як-от «ружа» чи барвінок, виступають не просто декоративними елементами, а носіями глибоких культурних значень – від оберегів до символів життєвого циклу. Аналіз таких аспектів сприяє розвитку аналітичного мислення та естетичного сприйняття народного мистецтва та культури.

Для забезпечення інтенсивного навчального процесу необхідно гармонійно поєднувати теоретичну підготовку з практичною діяльністю. Сучасна мистецька освіта активно впроваджує інноваційні педагогічні методи, які стимулюють творчу активність здобувачів освіти. Одним із найрезультативніших підходів у здобутті освіти є проєктне навчання, яке дозволяє комплексно розвивати знання та компетентності здобувачів освіти через практичну реалізацію, у нашому випадку, мистецьких завдань [2].

Слід сказати, що через проєкти розвиваються ініціативність і підприємливість, де здобувачі освіти створюють дизайн-продукти, наприклад, серію сувенірів з квітковими орнаментами для продажу на благодійних ярмарках чи аукціонах, навчаючись основам маркетингу та самопрезентації.

Згодом сьгоднішні здобувачі освіти освоюють як традиційні мистецькі техніки, як-от вишивка, розпис чи ткацтво, й водночас вчать застосовувати сучасні цифрові інструменти, такі як графічні редактори (Adobe Illustrator чи GIMP). Цифрові компетентності посилюються роботою з графічними редакторами, штучним інтелектом для генерації варіацій мотивів [3, с. 101].

Інтеграція цифрових технологій в освітній процес робить вивчення символіки національної культури, зокрема й квіткових мотивів, більш динамічним і практичним, що визначають, хоча й частково, культурні коди нації.

Особливу роль у цьому відіграє векторна стилізація, яка виступає своєрідним мостом між навичками академічного малювання та професійного дизайну. Використання графічних редакторів дає учням змогу миттєво експериментувати і з мотивами, і з кольорами, і з композицією.

Такі цифрові методи значно прискорюють творчий процес порівняно з традиційними техніками, які потребують тижнів ретельної праці. Більше того, володіння цифровими технологіями сприяє розвитку творчої впевненості й глибшому осмисленню побудови композиції орнаменту – його структури (ритму, симетрії, пропорційності та колористики).

Окремої уваги заслуговує використання технологій доповненої (AR) і віртуальної (VR) реальності в мистецькій освіті. Їх впровадження відкриває принципово нові можливості для взаємодії з культурною спадщиною. Замість статичного перегляду репродукцій у підручниках здобувачі освіти можуть інтерактивно взаємодіяти з «живими» орнаментами. Такий формат навчання стимулює розвиток естетичного сприйняття, композиційного мислення, технічної майстерності й здатності до творчого переосмислення культурних надбань нашого народу.

Зауважимо, що культурна та соціальна складова освіти проявляється в усвідомленні національної ідентичності через символи. Вивчаючи орнаментальні мотиви й, зокрема символіку квіткових мотивів, здобувачі освіти починають розуміти культурні коди, які широко закорінені в українському народному мистецтві, звичаях та національній філософії, сприяючи формуванню як патріотизму так і толерантності в мультикультурному контексті.

Символіка квіткових мотивів у декоративному мистецтві є важливим елементом культурної спадщини та ефективним засобом художньо-естетичного, культурологічного й патріотичного виховання.

Отже, вивчення символіки квіткових мотивів та використання цих знань у навчальному процесі на заняттях з декоративного мистецтва, сприятиме формуванню естетичного смаку здобувачів освіти, розвитку їхнього творчого мислення та усвідомленого сприйняття символічних значень національних мистецьких традицій.

Список використаних джерел:

1. Захарчук-Чугай Р. В., Антонович Є. А. Українське народне декоративне мистецтво: навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 342 с.
2. Інтегроване навчання: зміна сенсу освіти та виклик для вчителів. URL: <https://osvita.ua/school/method/85062/> (дата звернення: 14.03.2026).
3. Марущак О.М. Поняття компетентності у педагогічній діяльності. *Креативна педагогіка: [наук.-метод. журнал]* / Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся». Житомир, 2016. Вип. 11. С. 97–108.

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-4.12>

Голінська Т.М., Каплична К.С. Перевознюк А.І.
м. Вінниця, Україна
Holinska.Tetiana@vspu.edu.ua
k.kaplychna@gmail.com
perevo3niuk@gmail.com

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ МУРАЛУ В СУЧАСНОМУ ІНТЕР'ЄРІ

Анотація. Стаття присвячена аналізу основних функцій муралу (сучасної форми монументального живопису) в інтер'єрному дизайні. Розглянуто естетичну, емоційну, візуально-коригуючу, персоналізаційну, брендингову, інформаційно-навчальну та соціально-культурну функції. На основі сучасних